

Motion till riksdagen 2021/22:2465

av Aron Emilsson m.fl. (SD)

Trossamfundsfrågor

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödet till trossamfunden inte är en förutsättning för upprätthållande av religionsfriheten och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kristendomen har en särställning bland världsreligionerna för svensk kultur och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det statliga stödet enbart ska ses som ett komplement till samfundens finansiering genom medlemsavgifter, och att stödet inte ska kunna vara en huvudsaklig inkomstkälla, och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast bör ombesörja att exkluderingskriterier för stödgivning till trossamfund införs och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda donationer från utländska fysiska och juridiska personer, innefattande utländska statliga organ, till samfund som motarbetar demokrati, grundläggande friheter och mänskliga rättigheter i Sverige, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Myndigheten för stöd till trossamfund ska få ett utökat kontrolluppdrag för mer genomgående och mer frekvent kontroll av stödmottagare och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverigedemokraterna är ett icke-konfessionellt parti som betraktar religionsfrihet som en naturlig del av det demokratiska samhället.

Vi definierar religionsfriheten som individens rätt att fritt få tro på vilken gud eller vilka gudar man vill utan att för den sakens skull drabbas av negativ särbehandling eller förföljelse. När det kommer till utövandet av religionen måste det dock finnas tydliga

begränsningar. Religionsfrihet innebär enligt vår mening inte någon absolut rätt att få säga eller göra vad man vill i en religions namn. Alla medborgare i Sverige är lika inför lagen. Religiös tillhörighet skall inte utgöra grund för positiv särbehandling och religioner som gör anspråk på samhällsinflytande måste få diskuteras och kritiseras på samma villkor som politiska ideologier. Kränkning av den egna tron ska aldrig accepteras som skäl för eller ursäkt till handlingar som bryter mot svensk lag.

Tro och religion, framförallt kristendomen, är och har varit en huvudsaklig faktor i vårt samhälles utformning. Flera av det svenska samhällets grundläggande värderingar har en koppling till kyrkan och den kristna tron. På relativt kort tid har det religiösa landskapet förändrats i och med utvecklingen mot religionsfrihet, från att alla svenska undersåtar tillhörde Svenska kyrkan fram till mitten av 1800-talet till att Sverige idag anses vara ett av världens mest sekulariserade länder. Denna process har förändrat hur religiösa idéer påverkar samhället och statens relation till Svenska kyrkan och trosamfunden.

Samtidigt som det svenska samhället anses vara ett av världens mest sekulariserade är fortfarande en majoritet av befolkningen med i något trossamfund. Genom de senaste decenniernas invandring är det religiösa landskapet mer pluralistiskt än någonsin tidigare.

Den svenska staten kan och bör inte vara religiöst neutral. Sverige har varit ett kristet land i över tusen år. Kristendomen är intimt sammanvävd med den svenska kulturen och identiteten. Få andra idéer och institutioner har varit lika betydelsefulla för formandet av den svenska kulturen som kristendomen och den svenska kyrkan. Det svenska språket, konsten, litteraturen, filosofin, moralen, traditionerna, arkitekturen, musiken m.m. är alla exempel på samhällsområden som varit och är starkt färgade av vårt kristna arv. Påverkan har dock också varit ömsesidig. Förhållandena, förutsättningarna och kulturen i vårt land har gjort att den svenska kristendomens historia innehåller vissa särdrag i jämförelse med andra kristna länder. Många kristna högtider och traditioner är fortfarande en självklar del av vår nationella kultur och utgör viktiga inslag även i många icke-troendes liv. Att känna till och förstå det svenska kristna kulturarvet är en viktig nyckel till att förstå vårt lands historia, kultur och samtid. Bevarandet av det kristna kulturarvet är således en angelägenhet för alla svenskar, oavsett trosuppfattning. Kristendomen har i kraft av sin historia en särställning i förhållande till andra religioner i Sverige.

Statligt stöd till trossamfunden

Statsbidraget till trossamfunden inrättades 1971 som en provisorisk åtgärd tills 1968 års utredning om stat och kyrka lagt fram sina förslag. Stödet gick då endast till andra kristna församlingar som inte var anslutna till Svenska kyrkan men som var anslutna till Sveriges frikyrkoråd (KrU 1971:15). 1974 utfärdades förordningen (1974:404) om statsbidrag till vissa trossamfund, och bidraget fick en mer permanent karaktär. Svenska kyrkan hade en dominerande ställning och syftet med stödet till de andra trossamfunden var att jämna ut maktförhållandena mellan trossamfunden. År 2000 infördes lagen (1999:932) om stöd till trossamfund, i vilken förutsättningarna för statsbidrag sedan dess är reglerade. Den månghundraåriga traditionen av en nära relation mellan Svenska kyrkan och staten bröts genom olika beslut i slutet av 1990-talet och statskyrkan blev klassad som ett trossamfund bland andra. Brytningen innebar även att Svenska kyrkan

förlorade sin egen beskattningsrätt. Svenska kyrkan samlar idag in medlemsavgifter via skattsedeln med hjälp av Skatteverket.

Stödet till trossamfund består av tre delar: *organisationsbidrag* som är ett basstöd till alla berättigade trossamfund, *verksamhetsbidrag* som kan sökas av samfund eller församlingar och som fördelas till teologiska högskolor eller andlig vård inom sjukvården samt *projektbidrag* som kan användas för nybyggnad eller renovering av lokaler, säkerhetshöjande åtgärder, utbildningsbidrag och etableringsbidrag.

Ett av skälen till att staten stöttar trossamfunden i Sverige är att verksamheten anses samhällsnyttig. Även om många inte aktivt deltar i religiösa aktiviteter såsom gudstjänster så är olika religiösa ceremonier fortfarande viktiga för många. Merparten av alla begravningar äger rum i något av samfunden. Stödet till samfunden bidrar till att samfunden kan möta det andliga behov som finns i samhället.

Samtidigt har stödet till trossamfunden debatterats de senaste åren eftersom stöd givits till församlingar och samfund som inte står bakom samhällets grundläggande demokratiska värderingar. Det är problematiskt om offentliga medel stöttar extremistiska och våldsbejakande organisationer. Den senaste trossamfundsutredningen (SOU 2018:18) syftade bland annat till att lösa denna problematik, och utredningen föreslog ett antal exkluderingskriterier för stödet till trossamfunden.

Utredningen behandlar många angelägna ämnen och vi inväntar fortfarande att regeringen ska göra något av förslagen.

Däremot anser Sverigedemokraterna, till skillnad från utredningen, att kopplingen mellan stödet till trossamfunden och religionsfriheten inte är självklar, och religionsfriheten är således inte ett huvudsakligt skäl för staten att stötta trossamfunden. Dessutom klassas Svenska kyrkan idag som ett trossamfund bland andra, och maktförhållandet, även om det i viss mån finns kvar, är inte lika skevt som det en gång var mellan övriga samfund och Svenska kyrkan.

Ambitionen för religiös verksamhet bör vara att medlemmarna i huvudsak finansierar verksamheten. Det skulle även öka samfundens självständighet från staten.

Därför bör stödgivningen till samfunden för den religiösa verksamheten på sikt minska, och andelen samfund som finansieras genom medlemsavgifter, med insamlingshjälp av Skatteverket om samfundet så önskar, bör öka. Den långsiktiga ambitionen för den statliga stödgivningen på området bör därför vara att stödet i huvudsak ska bestå av avgiftsinsamlingshjälp. Statens övriga stöd ska endast ses som ett komplement och inte som en huvudsaklig inkomstkälla.

Exkluderingskriterier

Trossamfundsutredningens förslag rörande exkluderingskriterier är välutvecklat. Förslaget innebär att trossamfund som agerar i strid med särskilt skyddsvärda grundläggande värderingar för det svenska samhället inte ska kunna få ta del av offentliga medel. Det är angeläget att system i högre grad än i dag säkrar att statliga bidragsmedel till trossamfunden inte går till våldsbejakande eller extremistiska samfund. Även om regelverket behöver utvecklas för hela civilsamhället så bör regeringen införa det nya regelverket där det är möjligt så fort som möjligt för att i högsta möjliga mån undvika att det offentliga understödjer samhällsfientliga verksamheter.

Nu har även den senaste utredningen kring demokrativillkor i civilsamhället (SOU 2021:66) lämnat sitt betänkande, med endast mindre korrigeringar till

trossamfundsutredningens förslag. Tre år har förflutit utan ett tydligt regelverk med syfte att förhindra att offentliga medel går till extremistiska samfund. Samtidigt har problemet varit känt i över ett decennium. Regeringen bör snarast ombesörja att ett regelverk kommer på plats.

Idag kan civilsamhällesorganisationer som anses olämpliga till stöd av exempelvis MUCF eller SST ändå få stöd av eller samverkansavtal med en annan offentlig aktör. Således kan organisationer som ansvariga myndigheter anser vara olämpliga ändå få offentliga medel i sitt arbete för att undergräva samhällets grundläggande värderingar. Därför bör trossamfund som uppfyller ett exkluderingskriterium helt exkluderas från offentlig stödgivning och offentlig samverkan genom exempelvis krisplaner, på alla nivåer.

Rörande stöd till antidemokratiska och våldsbejakande trossamfund från aktörer i andra länder

Att de egna medlemmarna ska finansiera den religiösa verksamheten bör vara huvudregel. Omfattande finansiering av religiös eller ideologisk civilsamhällesverksamhet från andra stater bör undvikas. En ordning där ett samfund blir alltför beroende av utländska finansiärer kan komma att påverka samfundets oberoende och frihet. En generell minimigräns för samfundens egenfinansiering från medlemmar bosatta i Sverige bör därför sättas. Denna gräns bör vara hög.

Under 2021 stiftade danska Folketinget en lag rörande antidemokratiska donationer. Lagen syftar till att förhindra donationer från utländska aktörer till fysiska och juridiska personer, däribland trossamfund, som verkar för att undergräva demokratiska principer och grundläggande fri- och rättigheter. Lagen är ett svar på en debatt i Danmark rörande större donationer till moskéer.

Civilsamhället kan utnyttjas av främmande makt för påverkansoperationer. Sverige bör därför se över möjligheten att, likt Danmark, införa ett förbud mot antidemokratiska donationer i lag.

Utgångspunkten för förbudet mot donationer till samfund skulle kunna utgå från samma exkluderingskriterier som trossamfundsutredningen föreslår.

Möjlighet till utökad och mer frekvent kontroll av stödmottagare

För att följa upp det nya regelverket och säkra en ändamålsenlig användning av stödet till trossamfunden bör Myndigheten för stöd till trossamfund få ett utökad uppdrag rörande granskning och tillsyn av hur medlen används och de kriterier som finns för stöd. På så vis kan aktörer som inte delar samhällets grundläggande värderingar upptäckas i ett tidigare skeende och samhället kan undvika att offentliga medel ges som stöd till dessa verksamheter.

Aron Emilsson (SD)

Angelika Bengtsson (SD)

Cassandra Sundin (SD)

Jonas Andersson i Lingham (SD)